

„הם מבטיחים ולא מקיימים!“

„חותמים חוזים ועושים ההיפך!“

„הם צוחקים לי כל הזמן!“

להם שום עניין בו. קאר חזר אל זרחין, התלונן בפניו על כך שהוא מריץ אותו ל־פקידים שכלל לא מתעניינים, לא בפאטנט ולא בו.

שוב פנה אלכסנדר זרחין למשרד הפני תוח, ושוב התכנסו פקידיו המשרד לדון ב־נושא הנצחי שמעלה בתמודות „הנדוניק ה־קטן מתל־אביב“ — המהנדס נמוך־הקומה, המרצה את רעיונותיו בהתלהבות אינסופית, המסוגלת לעייף כל פקיד ממשלתי, ולו גם המשכיל ביותר.

אולם בינתיים חלה תזווה בגישת הפקידים הישראליים לנושא.

כל זמן שזרחין נלחם למען המצאותיו לבדו, אפשר היה בקלות לזלזל בו. מי הוא בכלל? סתם אחד מברית־המועצות. יהודי דתי, שמאחריו אמנם יותר משלושים שנות

יתכן שאילולא הקשיב אז, לא היה נלהב כל כך, ולא היה מספר על כך לקאר ול־אשתו בפתח המלון האמריקאי.

★ ★ ★

כסף — זמיר!

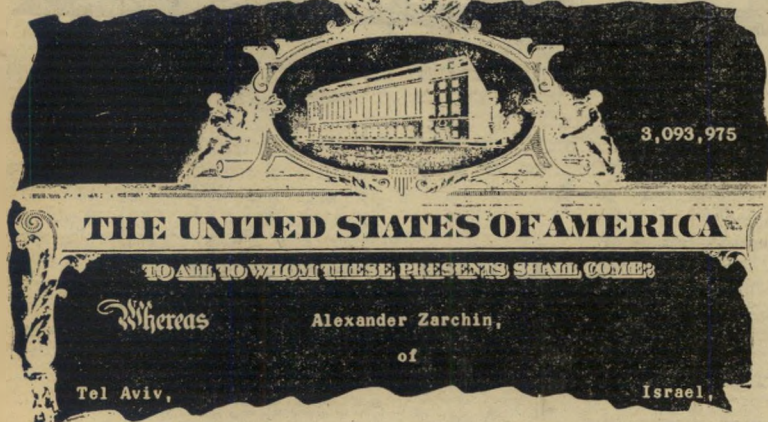
כשכא דויד קאר לישראל, בערב ראש־השנה, לא חשף בפניו זרחין את כל סודותיו. הוא האמין אז, שהתזווה ש־חתם עם משרד־הפיתוח, על הקמת מיתקן נסיוני אשר הוא עצמו יפקח עליו, הוא החליטה של דרך חדשה. דרך של יתר הבנה, של פחות קשיחות, של תמיכה נדי־בתילב בהמצאות שנועדו לקדם את צרכי המשק הישראלי.

לכן הראה לקאר רק את פאטנט הגז שלו,

פאטנט סובייטי

זה הוא רק אחד מרבים אותם המציא המהנדס אלכסנדר זרחין, החל משנת 1917 — כשהיה סטודנט הסובייטים, בניגוד לישראלים, בדקו את המצאותיו ברצינות, השתמשו בהן למטרות אזרחיות וצבאיות.

פאטנט אמריקאי

זה, גם הוא פרי המצאתו של זרחין, זכה בהתעניינות רבה ומשך בעלייהון אמריקאים בעלי חוש עסקי. רבים התלהבו מרעיונות זרחין בנוגע להתפלת מיים, כדי להשתמש בהם באזורים צחיחים.

הרשום בארצות־הברית — שהוא דרך אחרת להמתקת מיים, שבה לא היה מעוניין אז משרד־הפיתוח. קאר התלהב, ובו במקום הבטיח לזרחין חצי מיליון דולאר תמורת הפאטנט, ועוד שלושה מיליונים במשך עשר השנים הבאות. אולם זרחין לא מיהר לסיים את העסקה. „הפניתי אותו לממשלה, כי לא רציתי לגמור עניין כזה עם איש עסקים זר מ־אחורי גבי של הממשלה“, סיפר השבוע זר־חין על אותם הימים. זרחין טילפן מייד עם תום החג לאליעזר פרמינגר, המישה למנכ״ל משרד הפיתוח באותם הימים, הודיע לו מראש כי אמריקאי כזה וכוה יבוא אליו בעניין זה וזה. ואמנם, כשכא קאר למשרד־הפיתוח, כבר ידעו מומחי המשרד כמה המדובר. הם משכו ידם מפאטנט הגז, הסבירו לאמריקאי כי אין

אלכסנדר זרחין

הביזנס קודם לכל, חשבה, ולא ויחרה לו. זמן קצר קודם לכן פגשה שנית את פירי סון באותו מלון, דובבה אותו קצת, כדי לשמוע יותר פרטים על היהודי הקטן מתל־אביב.

היא קיבלה תמונה די ברורה. פירסון הזמן בעצמו לישראל, שלוש שנים קודם לכן, כאורה הממשלה הישר־אלית. בעיקר דאגו לו אנשי משרד־הפיתוח, בראשותו של מרדכי בנטוב. זה עתה הם חתמו חוזה עם ממציא מזור, „מין מהנדס כזה, טכנולוגי, משוגע גמור“, הסבירו המארחים הישראליים לאיש הסל־ביזיה. אולם הוא לא האמין להם כל כך. הוא ראה את זרחין בחדרו הצר, הדחוס גלילי תוכניות, והאזין לו בקשב.

ולאלכסנדר זרחין, שנבחר כעבור שנה לאיש המדע תשיזי של העולם הזה. היה הרבה מה לומר. בעיקר על הביורוקרטיה הישראלית העיקשת, שאין לה ולא כלום עם רוחו של המדע.

הוא סיפר על עשרות המצאותיו, ובעיקר על אחת מהן, המפליאה בפשטותה, המאפי שרת המתקת מיים על־ידי הקפאתם תחרי לה והמסתם לאחר מכן, תוך כדי הפרדה בין המלחים לבין המים המזוקקים.

הוא סיפר על התערבות דויד בן־גוריון לטובתו — התערבות שלא הועילה מול חומת הפקידות האטומה, ומול אנשי המדע המאורגן שבזו לו.

הוא גם סיפר על הנחיתות שיש לפקידים הישראליים בפני מדענים מערביים, ובעיקר בפני אנשי עסקים אמריקאיים. רגשי נחיתות אלה, לדעת זרחין, כבר עלו ועוד יעלו ל־מדינה בסכומים פאנטסטיים. כי כל מיתקן המוקם בשותפות עם חברות אמריקאיות, ניוון גם מתקציבים נבזוניים, הניתנים בי שפע, כפי שהאמריקאים רגילים. הוא סיפר וסיפר, ודריו פירסון הקשיב.

באחד מימי הקיץ הלוהטים של 1959 נתקלו זה בזה שני אמריקאים נודעים, בפתחו של מלון מפואר בעיר הנופש מיאמי ביץ'. היו אלה פרשן הטלביזיה המפורסם דריו פירסון, ואיש־העסקים רב־העוצמה דויד קאר.

פירסון הניח לרגע את המזווה הקטנה שנשא בידו, סקר את קאר מכף רגל ועד ראש, הבחין כי בניגוד לכבושו ההדורי, עוטר זקוקן בן יומיים את פניו.

„למה אינך מתגלח?“ התעניין דריו. „הוא!“ השיב דויד, „זה עניין מסובך. הגי הלת המלון הודיעה לנו כי יש לחסוך ב־מים. יש כאן מחסור במיצרן הזה. חבל על כל טיפה.“

„מחסור במים?“ השתומם איש הטלביזיה, „אתה הרי איש עסקים, המנהל חברה גדו־לה. אינך יכול לעשות משהו כדי להתפיל את מי הים הנמצאים פה בשפע?“ „איך?“ שאל הביזנסמן האמריקאי. „בוא ואומר לך, ענה פירסון. הוא הגיח ידועל כתפו של קאר, ודיבר ישר לאוזנו, כאילו לחש לו סוד: „סע לישראל, ושם, בתל־אביב, במלון קטן בשם טנג, ישנו יהודי די קטן שיש לו הצעות גדולות בנושא הזה קוראים לו זרחין.“

★ ★ ★

„משוגע גמור“

עוד כאותו היום הורתה הגברת קאר לאחד ממזכירי החברה להכין זוג כר־טיסי טיסה לישראל. „השתגעתי?“ שאל הבעל, „הרי מחרתיים ראש־השנה, ואיך נוכל להפריע לזרחין ב־אמצע החג?“ ראש־השנה הפריע אולי לקאר, שהוא יהודי די כשר למהדרין, אך לא לאשתו הקאתולית. היא שמעה את הסוד שלחש פירסון באוזני בעלה, בפתח המלון, ומשהו ניצת בראשה.